

Å skape tekster – en kreativ prosess

Tekster blir ofte til i et skapende, kreativt samarbeid. Forfattere får hjelp av redaktører, og i arbeidslivet korrekturleser man for hverandre. Prosessen er omtrent de samme for alle typer tekster, enten de er skriftlige, muntlige eller sammensatte. Rekkefølgen på punktene nedenfor og hvilke av dem som passer å bruke, kan variere fra gang til gang. Lær av hverandre, diskuter og gjør hverandre gode!

Planlegg teksten

- **Hensikt – hvorfor?** Hva går oppgaven eller oppdraget ut på? Hvem skal teksten skrives for?
- **Hva vil du uttrykke?** Finn ideen eller budskapet som skal komme tydelig fram.
- **Hvordan vil du formidle ideen eller budskapet?** Hvilken form eller sjanger passer til målgruppe og tema?
- **Sjekk igjen** at du har forstått oppgaven.

Jobb med innhold

- **Diskuter ideer, finn kilder:** Skaff nødvendig informasjon, lag tankekart osv.
- **La deg inspirere:** Finn tekster, egne eller andres.
- **Noter ideer:** Lag plott i fortellinger (utvikle roller, miljø, utfordringer), og samle argumenter (fakta, følelser, eksempler) til tekster som skal debatteres osv.

La oppgaven summe i hodet en periode, det er mange måter å få ideer på.

Er det vanskelig å begynne? Se her!

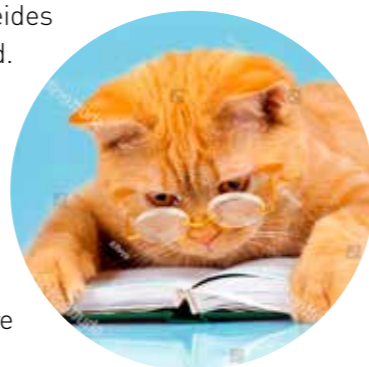
- **Begynn rett på:** Tegn, lag et lydopptak av teksten, skriv uten å være kritisk. Få ord og tanker ut. Da løsner det ofte.
- **Lag disposisjon:** Bruk skriverammer eller eksempeltekster eller herm etter oppsett fra andre tekster.
- **Skriv sammen:** Lag et avsnitt sammen med noen, og bruk det i teksten din om du vil!

Lag et førsteutkast!

- **Utform teksten:** Du kan begynne hvor som helst i teksten eller med hvilket element du vil. Du kan redigere, flytte rundt og endre etterpå.
- **Ikke vær for selvkritisk:** Det gode rådet er å få med mest mulig.

Ta på de kritiske brillene!

Ofte må en tekst omarbeides noen ganger for å bli god. Revider flere ganger, gi hverandre respons, og kom med forslag til forbedringer. Viser du teksten til andre, skal du ikke forklare eller unnskyldte deg. Noter bare gode råd.

Revider teksten – omarbeid

- **Les teksten høyt,** se på filmen du laget eller lytt til opptaket. Noter hvor du merker at teksten ikke fungerer. Hva kan du endre?
- **Se på tidligere tilbakemeldinger** og sjekklister. Hvilke endringer må du gjøre?
- **Sjekk oppgaven:** Svarer du på det oppgaven ber om?
- **Sjekk struktur og sammenheng.** Hvordan passer delene sammen? Har teksten en tydelig innledning, hoveddel og avslutning? Flytt rundt på elementer, bilder, setninger og avsnitt til du er fornøyd.
- **Finpuss språket/uttrykket** slik at det blir klart og presist. Passer ordvalg, stemmebruk og kroppsspråk til det du ønsker å formidle? Varier språket, bruk synonymordliste.
- **Gjør teksten enda bedre.** Lytt til råd, og se på teksten enda en gang med kritiske briller. Vil du ha respons?

Trenger jeg flere virkemidler for å understreke budskapet?

Ferdigstill teksten

- **Les korrektur.** Sjekk stavemåte. Se på rettskriving og tegnsetting
- **Sjekk flyten i hver setning.** Les gjerne tekster bakfra, setning for setning. Gir hver setning mening? Kan ord strykes?
- **Se på sammenheng og balanse.** Er det god sammenheng mellom klipp og elementer og samspill mellom lyd, tekst og bilde?

Husk å slå opp ord jeg pleier å skrive feil!

Er det balanse mellom elementene? Framhever de budskapet?

Hjelp hverandre, gi god respons!

- **Vær konkret.** Kommer ideen med teksten tydelig fram?
- **Undersøk.** Hva vil den som har laget teksten, ha respons på?
- **Beskriv** det som er bra med teksten.
- **Vær konstruktiv.** Vis interesse, vær hyggelig og ha et positivt kroppsspråk. Foreslå hva som kan gjøre teksten bedre.
- **Still spørsmål** om noe er uklart.